

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2012/13:8

Stenografiska
uppteckningar
2012/13:8

Onsdagen den 7 november

1 § Ekonomiska och finansiella frågor – budget

Statssekreterare Hans Lindblad

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor – budget den 9 november 2012

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar sammanträdet öppnat.

Jag hälsar statssekreterare Hans Lindblad med medarbetare välkomna hit till EU-nämnden. Det gäller förberedelser inför förlikningsmöte med Europaparlamentet om Europeiska unionens budget för år 2013, och detta är en beslutspunkt.

Anf. 2 Statssekreterare HANS LINDBLAD:

Det är som alltid väldigt trevligt att vara här. Med mig har jag Gia Wickbom, Karin Knutsson och Henrik Sikström, alla från budgetavdelningen på Finansdepartementet.

Ni har fått ett underlag som beskriver processen och resultaten av förhandlingarna hittills. Jag kommer att försöka fokusera mer på de utestående frågorna inför förhandlingarna i övermorgon. Om vi först tittar på processbilden kan vi konstatera att vi befinner oss precis i slutet av den förlikningsperiod som inleddes den 24 oktober och som kulminerar på fredag med den i alla fall tänkta förlikningen mellan rådet och parlamentet. Sedan ska parlamentet fastställa budgeten senast den 21 november.

Förhandlingarna i rådet bland de budgetrestriktiva länderna har under de senaste två åren präglats av att vi har velat begränsa ökningstakten på betalningarna. Detta har mött ett visst motstånd, kan man väl lugnt säga, bland annat med argumentet att man måste kunna betala räkningarna på grund av de åtaganden man har gjort. För att klara att begränsa detta måste vi prioritera hårdare bland åtaganden än vad som kanske tidigare har gjorts. Det är för att begränsa ökningstakten i budgeten, och detta kräver att vi kommer att behöva hålla tillbaka på åtagandenivåerna också under 2013.

Under själva förhandlingen förväntar vi oss också att man kommer att behandla två ändringsbudgetar för 2012, som kommer att ingå i förlikningen. Den första ändringsbudgeten, nr 5, omfattar 670 miljoner euro och handlar om att EU:s solidaritetsfond ska mobiliseras för att ge stöd till de områden i Italien som drabbades av jordbävning i maj i år. Den

andra ändringsbudgeten, nr 6, är mycket större och omfattar betalningsanslag med totalt nästan 9 miljarder euro. Merparten är ytterligare betalningar för sammanhållningspolitiken.

Regeringens grundläggande syn angående ändringsbudgetar är att den nivå man har kommit överens om mellan rådet och parlamentet gäller, och tillkommer ändringsbudgetar får man försöka att i största möjliga utsträckning finansiera dem inom ram. Det kommer naturligtvis inte att bli helt enkelt.

Många medlemsstater ska som sagt genomföra hårda besparingar på hemmaplan för att få ordning och reda i sina offentliga finanser. Då är det inte rimligt att man ska behöva utnyttja en del av de obefintliga eller till och med negativa utrymmen som finns i budgetarna till att betala ökad EU-avgift. Det är i alla fall vår syn. Vi tycker alltså att EU-budgeten måste bidra till att stärka konsolideringsåtgärderna för dessa länder.

Vår bedömning är att det inte kommer att bli en speciellt enkel förhandling. Det kommer inte att bli enkelt alls att åstadkomma en restriktiv budget för 2013, och det finns en risk att man kommer att manövrera ut Sverige. Vi stod inte bakom rådets läsning i somras, och de kan helt enkelt strunta i oss och köra över oss med kvalificerad majoritet. Vi får se hur förhandlingsläget gestaltar sig.

Om vi tittar närmare på skillnaden mellan rådets och parlamentets läsning kan vi se att parlamentet i likhet med tidigare år på flertalet områden lägger tillbaka anslagsnivåerna och närmar sig kommissionens förslag. I vissa fall ökar man också nivåerna. Tittar vi till exempel på åtaganden ser vi att parlamentet lägger tillbaka alla rådets neddragningar på ungefär 1,1 miljard euro och ökar anslagsnivåerna med 220 miljoner utöver kommissionen.

När det gäller betalningar kan man se att de i förhållande till kommissionens förslag lägger tillbaka alla rådets nedtagningar på 5,2 miljarder – det är väldigt mycket – förutom ett mindre belopp på 26 miljoner euro. Då anser man att man har tagit ansvar.

Mot denna bakgrund kan vi bara konstatera att parlamentet precis som tidigare fortsätter att driva en väldigt budgetexpansiv linje, och det har man gjort under de senaste åren. Under förlikningsförhandlingarna kommer rådet naturligtvis att slåss för och försvara den neddragning på 5,2 miljarder euro på betalningar som man gjorde, samt även försvara nedtagningarna på åtaganden på drygt 1 miljard. Sedan kommer vi också att försöka driva en så hög omprioritering som möjligt för att klara ut ändringsbudgetarna och undvika att mobilisera flexibilitetsinstrumentet. Använder man flexibilitetsinstrumentet innebär det bara att EU-avgiften för svensk del ökar.

Parlamentet förväntas prioritera ökade utgifter inom området konkurrenskraft, vilket man anser vara det som är bäst för att främja tillväxt och arbetstillfällen i Europa. Man vill också driva på och stötta kommissionen i deras syn att ett minimum för betalningarna för att klara ut åtagandena är en ökning på 6,8 procent. Inte ens ett land med så god ekonomi som Sverige har råd att öka sin budget med 6,8 procent. Man kommer också att vilja driva på ökade anslag för utrikespolitiken, bland annat.

Vad gäller ändringsbudget nr 6, som även kommer att ingå i förlikningsförfarandet, omfattar den 9 miljarder euro. Emellertid är det så att

3,1 miljarder av denna ökning finansieras genom böter på konkurrensområdet – hur mycket man nu kan glädjas åt det – men det gör i alla fall att nettoeffekten för EU-länderna uppgår till 5,9 miljarder. Det skulle dock motsvara en ökning av den svenska EU-avgiften med nästan 1,7 miljarder kronor.

Denna ändringsbudget innebär en jätteökning. Skulle man bara acceptera den rakt av skulle det betyda att utgifterna mellan 2011 och 2012 skulle öka med nästan 10 procent – med 9 ½ procent. Det finns som sagt inget land som har en så pass bra budget att man kan kosta på sig en så stor ökning. Jag tycker alltså att det är fantastiskt att EU anser att man skulle kunna göra det.

Som ni förstår står som sagt rådet och parlamentet ganska långt ifrån varandra i dessa förhandlingar, to say the least. Den svenska regeringen kommer att gå in i förhandlingarna med målsättningen att vi ska minska ökningen av den svenska EU-avgiften. Samtidigt är det mycket osäkert vilka typer av förhandlingsbud och så som vi kommer att få se under förhandlingarna.

Jag tycker att vi måste vara beredda på att ha ett så pass öppet mandat att vi kan sluta en uppgörelse som blir bättre än att bara passivt utmanövreras. Det tycker jag att vi måste ha någon form av beredskap för. Budgeten beslutas dock som sagt med QMV, och man kan mycket väl tänka sig en situation där man försöker att peta ut Sverige.

De svenska ståndpunkterna är som tidigare att vi ska respektera de finansiella ramarna och att vi ska sträva efter europeiskt mervärde. Vi tycker att EU-budgeten ska stötta de nationella konsolideringsåtgärderna. Vi vill verka för tillräckliga marginaler, och vi vill undvika flexibilitetsinstrumentet och därmed ökade utgifter. Vi vill verka för realistiska prognoser och en effektiv administration samt att ändringsbudgetar löses i första hand inom ram, med omfördelningar.

Givet detta kommer förhandlingstaktiken att vara att vi i så stor utsträckning som möjligt försöker koordinera oss med likasinnade länder. I slutändan kommer vi dock att driva en väldigt restriktiv linje i förhandlingsprocessen.

Anf. 3 Andre vice talman ULF HOLM (MP):

Herr ordförande! Tack för föredragningen, statssekreteraren! Jag har egentligen inte mycket att tillägga när det gäller förhandlingsstrategin. Däremot är jag intresserad av att veta mer om like-minded-länderna och deras strategier.

Statssekreteraren menar att Sverige mycket väl kan utmanövreras, men det beror väl på hur de likasinnade länderna kommer att agera – om man kommer att släppa Sverige? Det gäller Tyskland, Danmark och Österrike; det är väl de som ligger närmare oss i dessa förhandlingar. Det måste väl finnas en strategi för gruppen i sin helhet för hur långt man kan tänka sig att kompromissa.

Anf. 4 LARS OHLY (V):

Jag har en fråga i samma härad, kan man säga: Vilka möjligheter finns det att skapa allianser? Vad ser Finansdepartementet för möjligheter att därigenom kanske skapa en blockerande minoritet? Det är nämligen då man verkligen får ett inflytande över förhandlingarna.

Sedan fanns det en formulering jag studsade lite inför, och det var att regeringens ingång är att minska ökningen av det svenska anslaget. När vi pratar om MFF brukar vi prata om att vi ska försöka behålla det svenska anslaget på nuvarande nivå. En ökning 2013 kommer sannolikt att leda till att man anser att Sverige kan ha råd att betala mer även kommande år. Det är i alla fall en farhåga från min sida att det riskerar att leda till det. Vi ska nog vara väldigt restriktiva med att öppna den dörren.

Jag förstår att regeringen vill ha ett öppet mandat. Vi kan inte låsa er i detta läge. Däremot vill jag höra till dem som väldigt tydligt ger stöd åt en mycket restriktiv hållning, alltså ett mycket starkt stöd för att försöka hålla nere utgiftsökningar och försöka hålla nere budgetens omfång samt den svenska avgiften.

Anf. 5 Statssekreterare HANS LINDBLAD:

Det gläder mig att vi är så överens om att vi ska hålla nere EU-avgiften. Nu är det så här: Om man utanför vår kontroll, med QMV, beslutar om en budget blir vi nödgade att betala det som åläggs oss. Ambitionen är dock absolut – jag delar Lars Ohlys syn till hundra procent – att vi verkligen ska försöka hålla emot.

Vad gäller like-minded-gruppen ska jag prata med folk senare i eftermiddag, bland annat Storbritannien. Vi kommer att träffa danskarna, och vi kommer att prata med fler. Vi får se. Vi var ett par tre länder som sade nej till budgeten i somras. Det fanns en bredare uppslutning länder som sedan skrev ett brev där de sade att det hade blivit lite för bra, lite för mycket, och att de egentligen hade velat ha en lägre ökningstakt.

Vi får helt enkelt se hur mycket like-minded-länderna orkar med, men ambitionen är absolut att försöka hitta en blockerande minoritet. Det finns signaler om att det kan vara rätt så kärt och att man kanske inte kommer överens under förhandlingen på fredag, som kanske går in på lördag.

Sverige har ingenting att vinna på att hasta här. Vi får vänta. Å andra sidan kan vi inte vänta ensamma; det har vi inget för. Vi ska absolut försöka bilda koalitioner och hålla emot så mycket som möjligt.

Anf. 6 MARIE GRANLUND (S):

Herr ordförande! Jag tackar statssekreteraren för redogörelsen. Det ser inte så där jätteljust ut, om man uttrycker sig milt. Det bådär inte heller gott inför förhandlingarna sedan om MFF. Om det är så låst nu lär det inte luckras upp en månad senare. Vi stöder självfallet regeringens budgetrestriktiva hållning. Det är förkastligt att inte hålla sig inom de ramar man har beslutat om.

Det finns ändå en fråga. Statssekreteraren har delvis varit inne på detta. När man kommer i det här förhandlingsläget kan man också hamna vid sidan om så att ingen lyssnar över huvud taget. Det är verkligen att väga det hela på en guldväg när det gäller hur man ska hantera detta. Jag förstår att det inte är någon lätt situation. Vi stöder att man har ett ganska öppet mandat i detta. Men det måste så klart vara en balans mellan att få som man vill och att helt ställa sig vid sidan om där ingen lyssnar på en. Då kan jag tänka mig att det kommer att bli problem också inför MFF framöver. Detta sagt som ett medskick.

Det känns skönt att vi i alla fall i det här rummet är överens om hur tågordningen ska se ut. Men jag har en fundering just på MFF. Det är ett enhälligt beslut när det gäller MFF, eller hur? Jag undrar vad det är för strukturer och ramar som gör att man sedan inför varje årsbudget kan tänja på den budget som man ändå har lagt fast en gång. Om man ska ha enhetlighet i MFF och det räcker med kvalificerad majoritet när man sedan ska ta varje årsbudget blir det väldigt konstigt. Vilken mekanism kan man hänföra till att det finns en sådan möjlighet i EU? Nu får vi stora ökningar också inför den budget som ska tas inför långtidsbudgeten, eller hur?

Man kan också fundera på de länder som vill ha en ökad budget även för nästa år. Hur kan de själva ha pengar till att fylla på för att kunna ta del av alla bidrag? Jag undrar hur de tänker egentligen. Det kanske kan vara en ingång till hur man kan hantera detta och diskutera med andra länder. Det finns ju också ett ansvar från dem för att kunna stoppa in pengar så att det blir en bra helhet.

Anf. 8 Statssekreterare HANS LINDBLAD:

Jag vill verkligen att man ska kunna vara spelbar. Det är bra att folk vill diskutera mer. Det kan också bli så att man till exempel vill delfinansiera en sådan här ändringsbudget genom att börja föra om mellan rubrikerna. Det finns många brickor i detta som vi inte riktigt vet hur de kommer att falla ut.

Susanna Haby frågade om budgeten. Även om det trillar in extra saker och extra utgifter nu håller det sig inom de ramar som sattes upp i det förra finansiella perspektivet. De ramar som då bestämdes med enhetlighet respekterar man. Däremot kan utgifterna under ramarna variera och beslutas om med kvalificerad majoritet. Så kommer det även att vara framöver. På det sättet är det inte oväntat, och det finns inget institutionellt där som överraskar.

Vad gäller implementering kan man till exempel fråga sig om de länder som ska medfinansiera kommer att orka göra det. Fallet har varit att man inte har orkat. Det är bland annat därför vi ser att det har varit ganska stora skillnader mellan betalningar och åtaganden. Det är det som också rullas framåt med obetalda räkningar eller RAL, som det kallas. Det är en stor sak i MFF-förhandlingarna framöver att se till att dessa RAL inte ökar utan helst minskar. Men det är en knivig fråga som andra får komma tillbaka till i detta sammanhang.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Ingen begär ordet, och mot bakgrund av det finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i ärendet.

Med detta tackar vi statssekreteraren med medarbetare.

Innehållsförteckning

1 § Ekonomiska och finansiella frågor – budget.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statssekreterare HANS LINDBLAD	1
Anf. 3 Andre vice talman ULF HOLM (MP).....	3
Anf. 4 LARS OHLY (V).....	3
Anf. 5 Statssekreterare HANS LINDBLAD	4
Anf. 6 MARIE GRANLUND (S).....	4
Anf. 7 SUSANNA HABY (M)	5
Anf. 8 Statssekreterare HANS LINDBLAD	5
Anf. 9 ORDFÖRANDEN	5